

0335CH12

0335CH12

আৰ্জনাৰ দায়িত্ব লোৱা

ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিচ্ছন্নতা দিৱস

Discuss

- ছবিখনত শিশু আৰু শিক্ষকে কি কৰি আছে?
- তেওঁলোকে উদ্যানখন কিয় পৰিষ্কাৰ কৰি আছে?
- তুমি কেতিয়াবা তোমাৰ ঘৰ বা বিদ্যালয়ৰ চাৰিওফালে আৱৰ্জনাৰ স্তুপ পৰি থকা দেখিছা নে?
- তুমি কেতিয়াবা এই আৱৰ্জনা কেনেদৰে সৃষ্টি হয় সেই বিষয়ে ভাবিছা নে?

Activity 1

- তুমি আৰু তোমাৰ জ্যেষ্ঠসকলে দিনটোত কৰা বিভিন্ন কাৰ্যকলাপ মনত পেলোৱা। এই কাৰ্যকলাপবোৰে কেনেদৰে আৱৰ্জনা সৃষ্টি কৰে? শেষত, আমি আৱৰ্জনাবোৰৰ সৈতে কি কৰিম?
- তোমাৰ ফলাফল তোমাৰ সহপাঠীৰ লগত আলোচনা কৰা।

শিক্ষকলৈ টোকা

সাধাৰণ আৱৰ্জনা উৎপাদন কাৰ্যকলাপৰ কিছুমান উদাহৰণ শিশুসকলক মনত পেলাই দিয়ক, যেনে, পেকেজ কৰা সামগ্ৰী, লৈ যোৱা খাদ্য, প্লাষ্টিক আৰু সাজসজ্জা।

আব্রজনা কেনেকৈ সৃষ্টি হয়?

আমাৰ দৈনন্দিন কাৰ্যকলাপত,
আমি যথেষ্ট আৱৰ্জনা সৃষ্টি কৰোঁ।
আমি পুৰণি কাপোৰ, টিন, বটল,
কাগজ, পাচলি আৰু ফলৰ বাকলি
নিষ্কাশন কৰোঁ, প্লাষ্টিকৰ ৰেপাৰ,
পেঞ্চিল চেভিং, পুৰণি বেটাৰি আৰু
আন বহুতো বস্তু।

আমি আৰ্জনাৰোৰ
পেলাই দিবলৈ চেষ্টা কৰোঁ কিন্তু
কেতিয়াবা আমি দেখিবলৈ পাওঁ
যে ই আৰ্জনাৰ স্তূপত শেষ হয়।
এইবোৰ হৈছে আৰ্জনাৰ স্তূপ
যিবোৰ তুমি তোমাৰ ঘৰ, বিদ্যালয়
বা চাৰিওফালে দেখিছা।

তুমি ইয়াৰ বিষয়ে কেনে অনুভৱ কৰা?

তুমি ভাবানে যে আমি ইয়াৰ বিষয়ে কিবা কৰিব পাৰোঁ?

আব্রজনা পৰিচালনা

আমি আৰ্জনা নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ শিকিব লাগিব। আৰ্জনা নিয়ন্ত্ৰণ কৰাটো আমাৰ নিজৰ হাতত আছে। আমাৰ প্ৰত্যেকেই আৰ্জনা নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ শিকিব লাগিব। আমি মানুহ আৰু ঠাইবোৰৰ পৰা শিকিব পাৰোঁ যিবোৰে তেওঁলোকৰ আৰ্জনা ভালদৰে পৰিচালনা কৰি আছে।

তেওঁলোকে কি কৰে আৰু কেনেকৈ কৰে চাওঁ আহা!

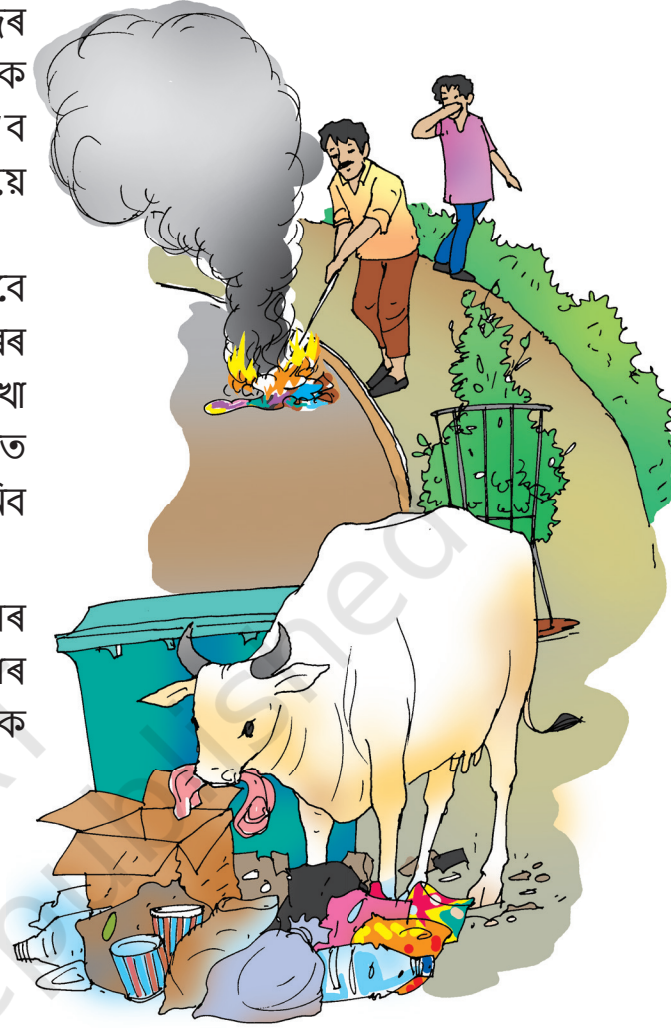
আরও পৰিচালনা কৰা উপায়

প্ৰায়ে, তুমি ৰাস্তাৰ কাষত, ঘৰ আৰু গজৰ ওচৰত আৱৰ্জনা পাবা। খাদ্যৰ লগত প্লাষ্টিক খালে গৰু আৰু অন্যান্য জীৱ-জন্তুৰ মৃত্যু হ'ব পাৰে। কিছুমানে প্লাষ্টিক জ্বলাই দিয়ে যিয়ে ক্ষতিকাৰক গেছ এৰে।

চাৰিওফালে থকা সকলো আৱৰ্জনাৰ বাবে মানুহ অসুস্থ হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিছে। পথবোৰৰ মাজেৰে পুখুৰী আৰু আৱৰ্জনা পানী বৈ যোৱা দেখা যায়। ইয়াৰ ফলত মহৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পায়। ইয়াৰ ফলত ৰোগ হ'ব পাৰে। অৱশিষ্ট পানীয়ে জীৱাণু কঢ়িয়াই নিব পাৰে যিয়ে অন্যান্য ৰোগৰ সৃষ্টি কৰে।

কিন্তু কিছুমান ঠাইত মানুহে নিজৰ ঘৰ আৰু চাৰিওফাল পৰিষ্কাৰ কৰিবলৈ অতি কঠোৰ পৰিশ্ৰম কৰিছে। তেওঁলোকে এইটো কেনেকৈ কৰে আমি তলৰ অংশবোৰত শিকিম।

Activity 2

আপোনাৰ চাৰিওফালৰ পৰিৱেশ লক্ষ্য কৰা।

Discuss

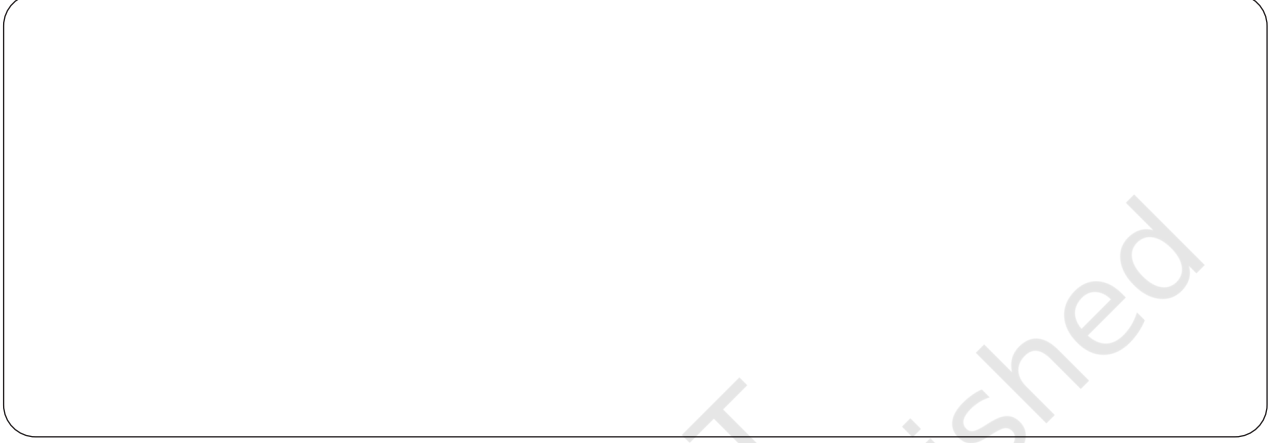
- তোমাৰ বিদ্যালয়ৰ চাৰিওফাল কিমান পৰিষ্কাৰ?
- তুমি তোমাৰ শ্ৰেণীকোঠাৰ ভিতৰত বা বাহিৰত বা বিদ্যালয়ৰ খেলপথাৰত আৱৰ্জনা পৰি থকা দেখিছানে?

Draw

এটা এলেকাৰ ছবি আঁকা বা পেণ্ট কৰা। আৱৰ্জনা, লেতেৰা পানী বা ধোঁৱা থকা ঠাইবোৰ ৰঙা ৰঙৰে চিনাক্ত কৰা। আৱৰ্জনা তাতলৈ কেনেকৈ যায় জানিবলৈ চেষ্টা কৰা।

যদি তুমি আৱৰ্জনা ভালদৰে নিয়ন্ত্ৰণ কৰা ঠাইত বাস কৰা, জ্যেষ্ঠসকলক সোধা এইটো কেনেদৰে কৰা হয়। তোমাৰ ফলাফল শ্ৰেণীত আলোচনা কৰা।

এতিয়া আমি সেই লোকসকলৰ বিষয়ে কণ্ট যিয়ে আৱৰ্জনা ভালদৰে পৰিচালনা কৰে।

হ্ৰাস কৰা

বহুলোকে ৰেপাৰ বা প্লাষ্টিকৰ বটলত খাদ্য আৰু পানীয় পৰিহাৰ কৰে আৰু আৱৰ্জনা হ্ৰাস কৰিবলৈ প্লাষ্টিকৰ মোনাৰ ঠাইত কাপোৰৰ মোনা ব্যৱহাৰ কৰে।

তুমি কেতিয়াবা এইটো কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছা নেকি?

তুমি সৃষ্টি কৰা আৱৰ্জনাৰ পৰিমাণ হ্ৰাস কৰা তেওঁলোকে অনুসৰণ কৰা প্ৰথম নিয়ম।

Activity 3

আৱৰ্জনা হ্ৰাস কৰাত তুমি কেনেদৰে সহায় কৰিব পাৰা?

তোমাৰ পুৰণি পুতলা আৰু কিতাপসমূহ প্ৰয়োজন হোৱা কিন্তু কিনিব নোৱাৰা লোকসকলৰ সৈতে ভাগ কৰি পৰিষ্কাৰ পৰিচ্ছন্নতা অভিযানৰ অংশ হোৱা।

তুমি আন কি উপায়েৰে সহায় কৰিব পাৰা?

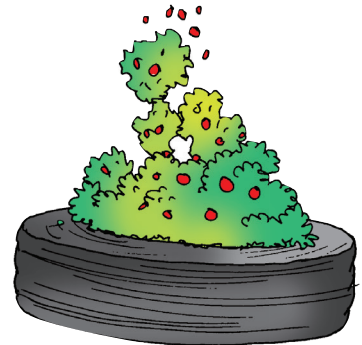
আমি যিমান বেছি বস্তু ক্ৰয় কৰোঁ, সিমানে আমি বস্তুবোৰ পেলাই দিওঁ আৰু আৱৰ্জনা সৃষ্টি হয়। আমি আমাক প্ৰয়োজন হোৱা বস্তুবোৰ ক্ৰয় কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা উচিত আৰু সেইবোৰ ব্যৱহাৰ কৰা উচিত যেতিয়ালৈকে আৰু ব্যৱহাৰযোগ্য নহয়।

আমি যিমান সম্ভৱ কম আৱৰ্জনা সৃষ্টি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব পাৰোঁ।

পুনৰ্য্যৱহাৰ

বহুলোকে কৰা দ্বিতীয় কামটো হ'ল তেওঁলোকে বস্তুবোৰ পেলাই দিয়াৰ সলনি পুনৰ ব্যৱহাৰ কৰে। আমাৰ ককা-আইতাই পুৰণি কাপোৰ পেলাই দিয়া নাছিল। তেওঁলোকে পুৰণিৰ কাপোৰৰ পৰা ফটা-কঠা, শাৰী আৰু পৰা মোনা বনাইছিল। কেতিয়াবা, তেওঁলোকে কাপোৰৰ প্ৰয়োজন হোৱা লোকসকলক পুৰণি কাপোৰ দিয়ে।

উপহাৰ মেৰিয়াই দিয়াৰ বাবে বাতৰি কাকত বা পুৰণি কাপোৰৰ ব্যৱহাৰ হৈছে এক পৰিৱেশ-অনুকূল অভ্যাস যি আৱৰ্জনা হ্ৰাস কৰে আৰু সম্পদ সংৰক্ষণ কৰে। এই সামগ্ৰীবোৰ সৃষ্টিশীলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰি, আমি

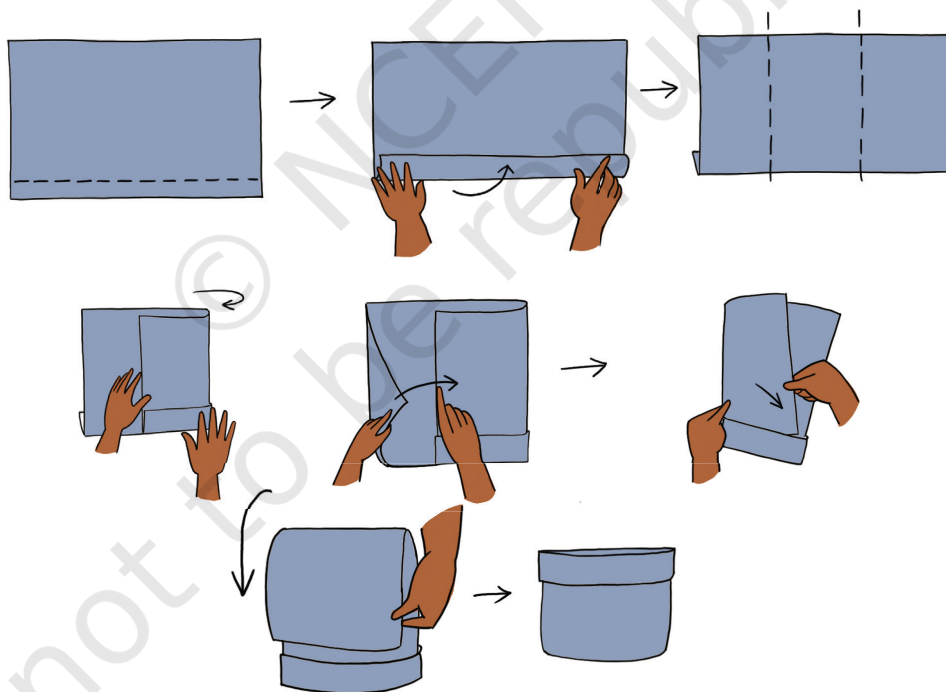
কেৱল আমাৰ আৱৰ্জনা হ্ৰাস কৰাই নহয়, লগতে আমাৰ উপহাৰত এক ব্যক্তিগতস্পৰ্শ যোগ দিওঁ।

Activity 4

আৱৰ্জনা হ্ৰাস কৰিবলৈ তুমি বস্তুবোৰ কেনেদৰে পুনৰ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰা?

তুমি ৰক্ষা কামৰ বাবে এফালে ব্যৱহাৰ কৰা কাগজ পুনৰ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰা। পানীৰ বটল কিনাৰ সলনি, ষ্টীল বা তামৰ দৰে সুৰক্ষিত সামগ্ৰীৰে তৈয়াৰ কৰা বটল পুনৰ ব্যৱহাৰ কৰা। তুমি পুৰণি বাতৰি কাকত, পুৰণি কেলেণ্ডাৰ, বটল, বাকচ আদি ব্যৱহাৰ কৰি পুতলা বা আলংকাৰিক বস্তু বনাব পাৰা। ইয়াত এনেকুৱা এটা ধাৰণা আছে। তোমাৰ কেৱল কিছুমান বাতৰি কাকতৰ প্ৰয়োজন। না কেঁচি! না আঠা! কেৱল কাগজ!

কাগজৰ মোনা তৈয়াৰ কৰাৰ পদক্ষেপ

শিক্ষকলৈ টোকা

আপুনি বাতৰি কাকত আৰু অন্যান্য আৱৰ্জনা সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি কেইবাটাও বস্তু তৈয়াৰ কৰিব পাৰে। ধাৰণাবোৰৰ বাবে <http://arvindguptatoys.com/> চাব।

Activity 5

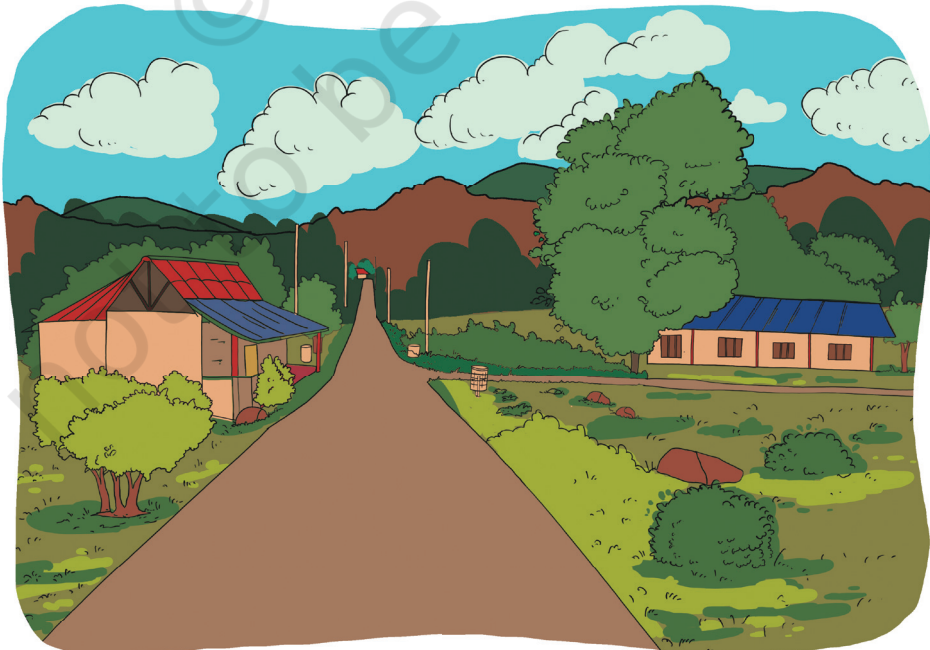
তুমি কাৰোবাক উপহাৰ হিচাপে দিব পৰা আৱৰ্জনা সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি এটা সামগ্ৰী সৃষ্টি কৰা।

তোমাৰ কৃতজ্ঞতা দেখুওৱা!

তুমি এইটো সেই ব্যক্তিজনক দিব পাৰ যি য়ে চুবুৰী বা ঘৰ পৰিষ্কাৰ ৰখাত সহায় কৰে। তেওঁলোকক কোৱা যে তুমি এইটো তৈয়াৰ কৰিছা যাতে তুমি আৱৰ্জনা আৰু তেওঁলোকৰ কামৰ বোজা হ্ৰাস কৰিব পাৰা। তেওঁলোকক 'ধন্যবাদ' ক'বলৈ নাপাহৰিবা।

গৌৰৱৰ স্থান

তলত উল্লেখ কৰা বহুতো গাঁও আৰু চহৰত চাৰিওফালে আৱৰ্জনা আবৰি আছিল। কিন্তু এতিয়া সেইবোৰ সম্ভৱতঃ দেশৰ আটাইতকৈ পৰিষ্কাৰ অঞ্চল। এই ঠাইবোৰৰ মানুহে নিজৰ চাৰিওফালৰ পৰিৱেশ কেনেকৈ সলনি কৰিছিল?

আজি অৰুণাচল প্ৰদেশৰ চিলুক নামৰ এখন গাওঁ ভ্ৰমণ কৰোঁ আহা। আমি গাওঁখনত প্ৰৱেশ কৰাৰ লগে লগে, আমি পৰিষ্কাৰ ৰাস্তাবোৰ লক্ষ্য কৰোঁ। ৰাস্তাৰ কাষত বা কিনাৰত বা মুকলি ঠাইত কোনো আৰজনা পৰি থকা নাই। গছ-গছনিৰে সজ্জিত ৰাস্তাবোৰত এনে অনুভৱ হয় যেন আমি এখন বাগিচাত খোজ কাঢ়ি আছোঁ! এই গাওঁখনে ইয়াৰ আৰজনাবোৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ উপায়েৰে পৰিচালনা কৰাৰ বাবে পুৰস্কাৰ লাভ কৰিছে। ইয়াক 'শূন্য আৰজনা গাওঁ' বুলি কোৱা হয়।

চিলুকৰ দৰে আমাৰ দেশত আৰু বহুতো গাওঁ আছে যিবোৰ আৰজনা ব্যৱস্থাপনা পদ্ধতিৰ বাবে এক আৰ্হি। আৰজনা-মুক্ত হোৱা প্ৰথম গাঁওসমূহৰ ভিতৰত ছোটা নাৰেনা অন্যতম আছিল।

আন কেইবাখনো নগৰ আৰু চহৰ, যেনে ইন্দোৰ আৰু মহীশূৰ, পৰিষ্কাৰ চহৰ হোৱাৰ বাবে উল্লেখযোগ্য।

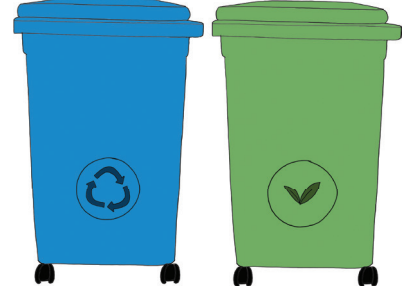

- তোমাৰ জ্যেষ্ঠসকলক সোধা, যদি তেওঁলোকে জনা কোনো গাওঁ, নগৰ বা চহৰ আছে, যি ইয়াৰ পৰিষ্কাৰ পৰিচ্ছন্নতাৰ বাবে জনা জাত। তুমি তোমাৰ শ্ৰেণীত তোমাৰ জ্যেষ্ঠসকলৰ পৰা শিকা তথ্য আলোচনা কৰিব পাৰা।
- তুমি পিতৃ-মাতৃ বা শিক্ষকৰ পৰা স্বচ্ছ ভাৱত অভিযানৰ বিষয়ে জানি লবা।

বিভিন্ন ধৰণৰ আৱৰ্জনা পৃথক কৰা

যদি তুমি চাৰিওফালে চোৱা, তুমি দুটা ৰঙৰ ডাষ্টবিন লক্ষ্য কৰি। এইবোৰ তোমাৰ বিদ্যালয়, স্থানীয় বজাৰ, পাৰ্ক বা বাছ ষ্টেণ্ড, ৰেলৱে প্লেটফৰ্ম বা মেলাত স্থাপন কৰিব পাৰি। এই দুটা প্ৰকাৰৰ ডাষ্টবিন কিয় ব্যৱহাৰ কৰা হয়? আমি এই ডাষ্টবিনবোৰত কি ৰাখিছো শিকিবলৈ পঢ়োঁ আহা।

সেউজীয়া ডাষ্টবিন ব্যৱহাৰ কৰা হয় শুকান পাত বা ডাল ফলৰ বাকলি, পাচলিৰ আৱৰ্জনা বা কণীৰ খোলা আদিৰ দৰে বস্তু পেলাবলৈ। এই সামগ্ৰীবোৰ সহজে পচি যায় আৰু মাটিৰ সৈতে মিহলি হৈ যায়। সেউজীয়া ডাষ্টবিনৰ আৱৰ্জনা মাটিত যোগ দিব পাৰি য'ত ই উদ্ভিদৰ বাবে আৰু মাটিত বাস কৰা ক্ষুদ্ৰ প্ৰাণীৰ বাবে পচন সাৰ খাদ্যলৈ ৰূপান্তৰিত হয়।

নীলা ডাষ্টবিন ধাতু, গ্লাছ, প্লাষ্টিক আৰু কাগজেৰে নিৰ্মিত বস্তুৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ধাতু, গ্লাছ, প্লাষ্টিক বা কাগজৰ দৰে সামগ্ৰীৰ পৰা নতুন বস্তু তৈয়াৰ কৰিব পাৰি। ইয়াক কোৱা হয় **পুনৰব্যৱহাৰ্য্যকৰণ**। কিছুমান গাওঁত এই প্ৰতিটো সামগ্ৰীৰ বাবে পৃথকে পাত্ৰ থাকে যাতে পুনৰ্যৱহাৰৰ বাবে বিভিন্ন স্থানলৈ প্ৰেৰণ কৰা সহজ হয়। যিবোৰ গাওঁ আৰু চহৰে আৱৰ্জনা পৃথক আৰু পুনৰ ব্যৱহাৰ

কৰে সিহঁতৰ চাৰিওফাল পৰিষ্কাৰ ৰাখিবলৈ সক্ষম হয়। তেওঁলোকে আৱৰ্জনা কাৰ্যকৰীভাৱে নিয়ন্ত্ৰণ কৰে।

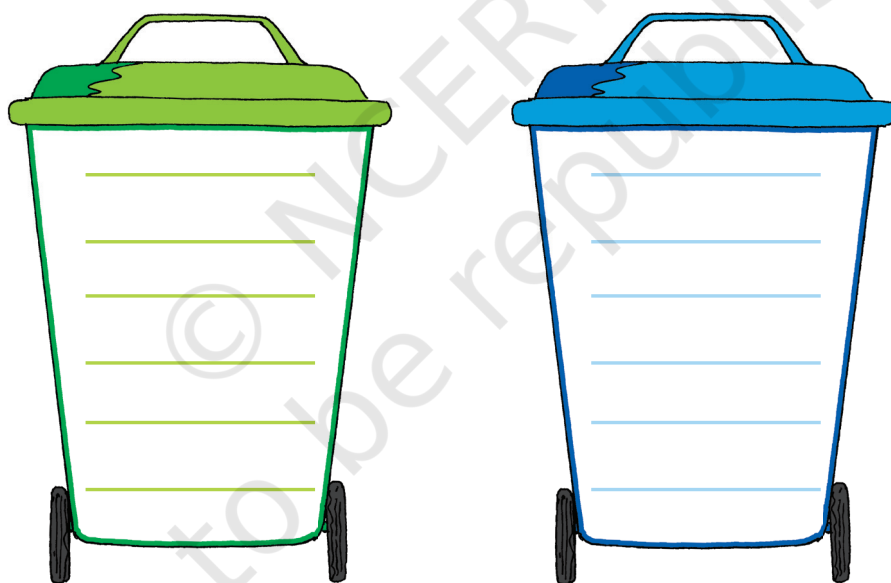

Activity 6

আৱৰ্জনা পৃথক কৰা

লত দুটা ডাষ্টবিন আঁকা হৈছে। আৱৰ্জনা সামগ্ৰীৰ নাম লিখা যিবোৰ প্ৰতিটোতে যাব।

প্লাষ্টিকৰ বটল, পাত, পিয়াজৰ বাকলি, লাইট বাল্ব, পচা ফল, কাগজ, কণীৰ খোলা, ব্যৱহাৰ কৰা প্লাষ্টিকৰ গাখীৰ পেকেট, কাপোৰ।

আমাৰ প্ৰত্যেকেই আমাৰ ঘৰ, চুবুৰীয়া, বিদ্যালয়, চহৰ আৰু দেশ পৰিষ্কাৰ ৰখাত সহায় কৰিব পাৰে।

শিক্ষকলৈ টোকা

আপুনি এই কাৰ্যকলাপটো অতিৰিক্তভাৱে ব্যাখ্যা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে যে ভঙা কাঁচ, বেজী আদিৰ দৰে তীক্ষ্ণ বা সম্ভাৱ্য ক্ষতিকাৰক বস্তুবোৰ কাপোৰ আৰু কাগজত আবৃত কৰিব লাগে যাতে অনাময় কৰ্মীসকল সেইবোৰ চোৱা-চিতা কৰোঁতে ক্ষতিগ্ৰস্ত নহয়।

Write

- আপোনাৰ ঘৰ আৰু শ্ৰেণীকোঠা পৰিষ্কাৰ ৰাখিবলৈ আপুনি কৰিব পৰা কামবোৰ তালিকাভুক্ত কৰিব?

মই মোৰ কোঠাটো পৰিপাটি কৰি ৰাখিব পাৰো।

- পৰিষ্কাৰ কৰাৰ বাবে তোমাৰ বিদ্যালয় বা চুবুৰীয়াত ব্যৱহাৰ কৰা দেখা সঁজুলিবোৰৰ এখন তালিকা বনোৱা।
- তুমি কেতিয়াবা পৰিষ্কাৰ কৰাৰ বাবে তোমাৰ ঘৰত ব্যৱহাৰ কৰা সঁজুলিবোৰ লক্ষ্য কৰিছা নেকি? এই সঁজুলিবোৰৰ এখন তালিকা প্ৰস্তুত কৰা।

Draw

- তলত দিয়া বাকচটোত এই সঁজুলিবোৰৰ ছবি আঁকা।

আমাৰ চাৰিওফাল পৰিষ্কাৰ কৰি ৰখা

যেতিয়া তুমি ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা দিৱস (৩০ জানুৱাৰী) উদযাপন কৰা তেতিয়া নিজকে আৰু তোমাৰ চাৰিওফালক সদায় পৰিষ্কাৰ কৰি ৰখাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি লোৱা। মনত ৰাখিবা যে এক পৰিষ্কাৰ আৰু সেউজীয়া পৃথিৱী গঢ়ি তুলিবলৈ অত্যাধিক আৱৰ্জনা সৃষ্টি নকৰিবা, তোমাৰ আৱৰ্জনা পৰিচালনা কৰিবা আৰু আৱৰ্জনা সঠিকভাৱে নিষ্পত্তি কৰিবা।

আমাৰ লক্ষ্য হ'ব লাগিব বিচৰা নাই, নষ্ট কৰা নাই।

প্ৰতিফলিত কৰোঁ আহা

ক. আলোচনা কৰা

১. আৱৰ্জনা কেনেদৰে সৃষ্টি হয়?
২. আমি কেনেকৈ আৱৰ্জনা নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰোঁ?

খ. লিখা

১. প্লাষ্টিকৰ মোনা আৰু বটল ব্যৱহাৰ পৰিহাৰ কৰিবলৈ, তোমাৰ ঘৰ আৰু বিদ্যালয় ভাল দৰে চোৱা। প্লাষ্টিকৰ সকলো সামগ্ৰী তালিকাভুক্ত কৰা আৰু এইবোৰ কেনেদৰে আন সুৰক্ষিত সামগ্ৰীৰ দ্বাৰা সলনি কৰিব পাৰি লিখা।
২. তোমাৰ বিদ্যালয় আৰু ঘৰত তিনিটা বস্তুৰ নাম লিখা যি তুমি সেউজীয়া ডাষ্টবিনত পেলাবা আৰু তুমি নীলা ডাষ্টবিনত পেলাব পৰা তিনিটা বস্তু।

গ. টোকাবহীত অংকন কৰা

১. এখন গাওঁ বা চহৰ দেখুৱাবলৈ এখন পোষ্টাৰ বনোৱা যিয়ে ইয়াৰ আৱৰ্জনা ভালদৰে পৰিচালনা কৰিছে। তোমাৰ পোষ্টাৰক এটা উপযুক্ত শিৰোনাম দিয়া।

ঘ. যোৰত অভিনয় কৰা

তুমি এখন পৰিষ্কাৰ চহৰ হ'ব পাৰা আৰু তোমাৰ সংগী এখন লেতেৰা চহৰ হ'ব পাৰে। তুমি কেনেকুৱা অনুভৱ কৰা সেই বিষয়ে এটি চমু কথোপকথনত জড়িত হোৱা।

ঙ. চিন্তা কৰা, প্ৰতিফলিত কৰা আৰু আলোচনা কৰা

১. কল্পনা কৰা তুমি ঘৰত জন্মদিনৰ পাৰ্টি কৰি আছে। তুমি শূন্য-আৰ্জনা জন্মদিনৰ পাৰ্টি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰাৰ কিছুমান উপায় কি? ইয়াৰ বাবে, প্ৰথমে জন্মদিনৰ পাৰ্টিত কেনে ধৰণৰ আৰ্জনা সৃষ্টি হ'ব পাৰে আৰু তুমি ইয়াক কেনেদৰে পৰিহাৰ বা হ্ৰাস কৰিব পাৰা সেই বিষয়ে চিন্তা কৰা।

২. তুমি প্ৰকৃতিত আৰ্জনা দেখিছা নে? অৰণ্যত জন্তু, শূকান পাত আদিৰ অপচয়ৰ কি হয় বুলি তুমি ভাবা?

© NCERT
not to be republished

© NCERT
not to be republished